

18.4.74

עדותו של סרן צביקה גרינגולד

מפקד "כח צביקה"

נבו. מה שאני רוצה לשמוע ממך צביקה, זה על הקרבות שהשתתפת בהם. לפני זה סיפור רקע וכל מיני פרטים שתוכל למסור לי על המערכה ב-רמת-הגולן. צביקה. שבועיים לפני המלהמה, בערב ראש השנה, למעשה עזבתי את החטיבה, הייתי צריך ללכת לשבועיים להיות בבית - לחופשה, לאחר מכן ללכת ל-קורס מפ"ים ואחרי הקורס להשתחרר. המלחמה תפסה אותי לפני ה-קורס, חוץ כדי חופשה בבית.

ש. מה היה תפקידך האחרון?

ת. מ"פ ב-גדוד 74. בשבת שמעתי ברדיו, לא משום מקור אחר, שהתחילה המלחמה, אז החלטתי שיקול כזה, שאני לא מוצב בשוט יחידה,

ש. ולא קראו לך מה-גדוד?

ת. לא. לא מוצב בשוט יחידה, והחלטתי שאין לי שום מקום אחר ללכת - אלא בחזרה לחטיבה שלי ולראות מה אפשר לעשות, ואז עליתי ל-רמת-הגולן.

ש. איך עלית?

ת. נסעתי ב-טרמפים והגעתי ל-נפח בסביבות 1730. הגעתי ל-נפח, למקום ההתאגדות שלי, אז פגשתי שם חבר'ה מה-גדוד והתחלתי לשאול מה עם ידיעות, מה קורה, והם ידעו מעט מאוד. אחרי כשעה וחצי בערך, הצלחתי ליצור קשר ב-אלחוט עם קצין ה-אג"מ של החטיבה ואמרתי לו שאני ישנו, ושיגיד לי מה לעשות.

ש. מנין לקחת מכשיר קשר?

ת. היה במחנה של ה-גדוד, היה זח"ל מג"ד והיתה תחנת אלחוט. אז הוא אמר לי לבוא אליו, הוא ישב ב-חפ"ק ב-נפח, חפ"ק של החטיבה שלנו, 188 וגם, אם אני לא טועה, אני לא בטוח גם אלוף הפיקוד. אז באתי אליו, דבר ראשון שהוא אמר לי לעשות, זה לרוץ החוצה, היו צריכים להגיע שני נגמ"שים עם פצועים מה-חטיבה ולראות מי הגיע, ומי לא הגיע... לאמת ידיעות שהצליחו להוציא עשיתי את זה וחזרתי אליו, כשחזרתי אליו הגיעו קצין חימוש של החטיבה וה-סמח"ט ואמרו שהגיעו סנקים מה-קו פגועים...

ש. באיזו שעה זה היה?

ת. זה היה ב-7.

1 on my

ת. כשהגיעו מה-קו 4 סנקים וקצין ה-חימוש הבטיח שתוך שעה יחזירו לפחות שני סנקים ל-מצב תנועה, אז ה-מח"ט אמר לי לגשת לשם ולהכין את הסנקים, להיכנס אתם על ציר הנפט ולהתקשר ל-מח"ט. ציר הנפט לכוון חושנייה. יצאתי לסנקים, הסנקים האלה היו פגועים כולם, בשני סנקים היו גויות. הוצאנו את הגויות. היה שם מ"מ מ-גדוד 53 - חגי, ואמרתי לו לאסוף את ה-חיילים, הוא אסף את ה-חיילים, חילקתי אותם ל-צוותים, אמרתי להם להיכנס ל-סנקים, להתחיל דבר ראשון לנקות אותם מה-דם, ויחד עם אנשי ה-חימוש שהיו בשטח, קצין חימוש הביא אותם להתחיל להכין את הסנקים לתנועה. אבל הזמן עבר וכל הזמן הגיעו שליחים מה-סמח"ט לצאת, לצאת לצאת, לחצו עלי כל הזמן לצאת, והתחיל להסתמן תיקון של סנק אחד, שאר 3 ה-סנקים העריכו שייקח הרבה יותר משעה, 5 שעות ויותר. חוץ כדי זה הגיע סנק מ-גדוד 82 שבזמן התנועה שלהם נשמט ב-סינדיאנה, נפל לו גלגל מתח, והוא תוקן וחזר אלי. ואז לקחתי והעליתי את חגי ה-מ"מ על ה-סנק הזה, אני עליתי על סנק שהצליחו לתקן אותו במקום, ויצאנו עם 2 סנקים על ציר-הנפט, מ-נפח ל-כוון חושנייה, זה כניסה לשטח בסביבות 9. יצרתי קשר עם ה-מח"ט, הזדהיתי בשמי ה-פרטי.

ש. הוא הכיר אותך ?

ת. הוא הכיר אותי והוא ידע... הוא לחץ כל הזמן שיכניסו אותי, שיכניסו אותי פנימה, דבר יחידי שתוא לא ידע - זה כמה סנקים אני... ואני לא הספקתי לדבר איתו, כי הוא נהרג למחרת, אבל אני מבין שהוא חשב שזה כוח בסדר גודל של פלוגה לפחות והוא לא ידע שזה שני כלים. ולמעשה - אף אחד לא ידע וזה התברר לי אחרי המלחמה, שהתחילו להתברר דברים, אז כל מי שסיפרתי לו שזה היו 2 סנקים, וברוב הזמן סנק אחד לבד - השתגע לגמרי. בקיצור, נכנסתי פנימה על ציר מחזה, ציר הנפט ל-כוון חושנייה ונעתי בתנועה איטית. מה שאני יודע - באותו זמן - ה-מח"ט נתן לי הוראה לנוע על ציר מחזה, להגיע ל-ציר כביש ולעלות על ציר כביש.

ש. כביש - זה הציר שנכנס ל-חושנייה ?

ת. להתחבר ל-ציר רשת, לנקות, לפי הערכה שלו, זה מה שהבנתי ממה שהוא אמר לי. יכול להיות שהוא העריך אחרת, אני לא רוצה לדון בהערכות שלו, אבל לפי מה שאני הבנתי, הכל מנקודת ראות שלי. השיקול הזה, שפה - באזור חושנייה יש כוחות מעטים, הוא הכניס את גדוד 82 ל-אזור הזה, על ציר רשת מ-צפון ל-רשת 56.

צומח או 1

ש. ל-צומח של רשת...

ת. רשת-כביש. כדי למנוע כניסת כוחות מ-ציר טרויה פנימה.

ש. ציר טרויה ל-כוון כודנא?

ת. כן. והוא האמין שעל ידי זה הוא חוסם את כניסת הכוחות, ואותי הכניס הנה לנקות את השטח וה-מטרה שלו, עד ה-בוקר להביא ל-מצב כזה שפה יהיה נקי. ונוכל לנצל, פחות או יותר, את קרב ה-גבול. וזאת היתה למיטב הבנתי... ה-שיקולים לעניין הזה. אני נכנסתי פנימה ואז ב-אזור הזה, קילומטר ו-חצי לפני צומח מחזה - כביש, נתקלתי כשה-טנק שלי מוביל וה-טנק שלי חגי אחרי.

ש. באיזה מרחק זה היה ממך?

ת. 15 - 10 מ'.

ש. ממרחק קצר?

ת. זה תנועות לילה.

ש. היו לכם אורות?

ת. לא. נתתי הוראה: שום אורות, לא עיני חתול, לא א.א. שום דבר... כי... אני אגיע לזה בהמשך... אני מקווה שתבין... על כל פנים, באזור הזה נתקלתי ב-טנק שנסע מולי. זה היה, התנועה שלי היתה - נסעתי, עליתי ל-עמדה על גבעה כזו - כמעט שנחתי לנהג להמשיך לנסוע, מ-טווח של 10 מ' לפני ראיתי טנק סורי, נוסע. נתתי פקודת אש, ה-טנק הזה נדלק ונתתי פקודה להסתלק אחורה. ברגע שנעצרתי בעמדה אחורית, יותר אחורה, ניסיתי לדבר עם אנשי ה-צוות, ואז התברר לי שה-קשר בטנק לא תקין, הסתכלתי ימינה ושמאלה, ראיתי את חגי עומד לידי, קפצתי מה-טנק הוא עמד ממש על ידי, תוך כדי תנועה אחורה ועמדתי על ידו, עליתי על ה-טנק שלו. אמרתי לו לעלות על הטנק שלי ושישדל לעשות מה שהוא יכול, שיראה לאן אני הוורה, ולאן אני נוסע, שיסע אחרי ויירה לאן שאני יורה, זיהיתי עוד 2 טנקים עומדים בצד, לא היה ברור לי שזה טנקים אבל זיהיתי צלליות בצד ויריתי - נדלקו.

ש. באיזה טווח זה היה?

ת. אני מדבר על טווחים של 20, 30 מ', לא יותר. ואז אחרי שפגעתי בשני הטנקים האלה - העפתי מבט מסביב ראיתי שחגי איננו, מסתבר אחר כך, הוא דיבר איתי בקשר, שהוא החליט שהוא לא יכול להפעיל את ה-טנק - והוא חזר חזרה ל-נפח לתקן את עצמו. אני נשארתי לבד בשטח.

1 או 1

צ. דברתי עם המח"ט כל הזמן הוא לחץ עלי שאגיד לו כמה כלים יש לי. ולא אמרתי לו, כי פחדתי שאם אני אגיד לו כמה כלים יש לי, הסורים ישמעו את זה, יעלו על זה, וישטפו את כל האזור. ההרגשה שלי היתה שהם מרכזים מאמץ על ציר הנפט לכוון נפת. אבל זה - כל הזמן דברתי עם המח"ט ואמרתי לו, הבטיח לי שהוא שולח לי פלוגת מילואים שהגיעה לרמה, שיכניס אותה אלי. בשלב זה נשארתי לבד. היו לי עוד כמה התקלויות, שהתנועה שלי על הציר, באותו אזור, פחות או יותר, היא אחורה וקדימה, אחורה וקדימה, היתקלות - הייתי פוגע, יורה ונוסע אחור. זה היה המשחק שלי. כשהגיעה אלי יחידת המילואים הזאת, זאה היתה פלוגה מ-179 שפיקד עליה מג"ד.

נ. מה שמו ?

צ. עוזי שמר, אג אני לא טועה, מילואים. הוא נכנס להיות ת.פ. המח"ט שלי והמח"ט שלי נתן לי אותו. עכשו : מסיבה פשוטה : אני הייתי בשטח, התמצאתי מה קורה והכרתי את השטח גם מהשרות שלי ברמה, הכרתי את השטח טוב מאד. והוא בא המג"ד הזה, הגיע לא ידע איפה הוא נמצא בכלל, כך שאני קבלתי אותו - הודעתי למח"ט ואמר לי לנסות להמשיך להתקדם, לכוון ציר כביש. באותו זמן - התקשרה אלי בקשר כל הזמן - חוליה טכנית, עלו על הרשת החטיבתית ושמעו אותי מדבר ברשת, אז הם קראו לי.

נ. מה היה שמך ? איך קראו לך ?

צ. צביקה.

נ. כוח צביקה ?

צ. אני הזדהיתי בתור צביקה ברשת. והם אמרו לי שהם בסביבות תרשנייה ומזהים כוחות אויב מסביבם ושאלו מה לעשות, לא שאלו מה לעשות, אמרו שרוצים שיבואו לחלץ אותם.

נ. איפה הם היו ? אתה יודע ?

צ. אני עכשו יודע. אז לא ידעתי. הסורים תפסו אותם בציר מחזה - כביש בצומת, יש שם מחסי ראש שהכינו אותם להפגזות שכל מי שנוסע בכביש, יהיה לו לאן להיכנס.

נ. הם היו עם זחל"מ ?

צ. הם היו עם זחל"מ, אבל הם נטשו אותו והתחבאו, אני לא ידעתי איפה הם ואני מצטער היום שלא נתתי להם הוראה לקחת את הרגלים ולברוח. אבל

צ. לא נתתי להם הוראה כזו ואמרתי שאני בדרך אליהם, מנסה להגיע אליהם, אני נתקל אמנם בהתנגדות אבל אני מקווה שאני אגיע. זה מה שאני אמרתי, אני לא הצלחתי להגיע אליהם, והסתבר שהסורים תפסו אותם ורצחו אותם. באותו שלב המח"ט ניסה להכניס מכוון נפח שיירה של אספקה לג'וחאדר על ציר הנפט השיירה הזאת הגיעה עד הצומת ישיבה - מחזה. מחזה - צבעון, כן זה ציר המים, פה עמד המח"ט על הציר הזה. הוא ניסה להכניס אספקה לג'וחאדר, התברר לי שלג'וחאדר הוא לא יוכל להכנס. הוא ניסה להעביר את המג"ד שהיה בגזרה בקו אליו (מג"ד 53 - נבו), המג"ד הזה נתקל כל הזמן, כל הדרך ניסה להתקדם ולא הצליח להגיע אליו, אף אחד לא סיפר לי ואף אחד לא אמר לי, אבל אני מעריך מתוך מה ששמעתי שהצליח להביא את הכוח שנמצא פה בקו, לרכז אותו ולהביא אותו אליו לציר צבעון. לנסות לעשות אתו משהו. הוא שמע דווחים שכוחות ממשיכים להיכנס על ציר כביש והוא החזיר את השיירה הזאת אחורה שהיא לא תילכד פה.

נ. איפה זה "פה" ?

צ. בין ציר כביש וציר מחזה וציר צבעון. עד ציר מחזה. ואז כשהוביל את השיירה הזאת קמב"ץ נדמה לי ששמו הוא דרור, מחטמ"ר 820, כשהוא עבר עליד ציר כביש הוא צעק בקשר שהוא מזהה המון שיירות של טנקים של אויב, והצליח לעבור עם אורות מלאים, אני לא יודע למה הם לא פגעו בו. הצליח לעבור עשרות מטרים לפנייהם, לפני שהספיקו לסגור את הצומת. אז אני ניסיתי באותו שלב, להתקדם קדימה על ציר מחזה.

נ. והיו אתך כל הפלוגה הזאת מ-173 ?

צ. כן. הסתדרנו בשני טורים. הוא הסתדר בטור, ניסיתי להעביר חצי כוח שלו שיעבור אחרי ולפצל את זה, שלא תהיה שדרה אחת גדולה, אבל הוא הסתבך בקשר והשליטה שלו בכוח לא היתה טובה. וטנקים לא עברו. אני נעתי בין הגדרות על ציר הנפט, והוא נע על הכביש. ואז נענו קדימה כשבראש מובילים 2 טנקים אני והטנק שלו. לא של המג"ד עצמו - של אחד המ"מים, נענו קדימה, ואחרי זה איזה 10 מטרים נדלק הטנק הראשון נפגע ונדלק. לקחנו חזרה אחורה.

נ. ממה ?

צ. אני גם לא יודע אני יושב שזה היה בזוקה. נענו אחורה וחשבנו מה לעשות, הלחץ היה גדול, אמרתי למח"ט שאנחנו נתקלים, שהציר חסום, אמר לי - לחץ. תמשיך להתקדם. תמשיך להתקדם, אמרתי לו שיעלה עוד טנק אחד שלו קדימה.

10/1

אמרת למג"ד 179, כן ?

נ.

כן. אני אעלה בצד ואנסה לזהות מאיפה יורים, ולהשמיד כדי שנוכל להמשיך ולהתקדם. הוא העלה עוד טנק ועליתי אני בצד, במקביל אמרתי לו, אם אתה מתאר לך את המצב: הוא נע פה ואני בצד במקביל לו במרחק 10 מ" 20 מ" ממנו. אמרתי לו שמימין התחילו להתרכז טנקים וזיהיתי אותם לפי האורות הקטנים. עיני חתול זה נקרא. אמרתי לו שבזמן שאנחנו מנסים לבצע את התרגיל הזה, שאר הכוח יסתדר בשדרה על הכביש, עם הפנים ימינה וינסה לדפוק טנקים שמנסים לעבור מימין. הם היו כנראה מאד מבולבלים...

צ.

מי זה "הם" ? הסורים או היהודים?

נ.

הסורים לא היו מבולבלים. הסורים היו בסדר גמור, בשלבי האלה. המלואימניקים. והוא אמר להם לירות ואז עלינו שני הטנקים, והם נפגעו מאותו כלי כנראה - בזוקאי או משהו כזה. שהיה בצד הכביש, ואותה שנייה ממש 2 טנקים שלו-של המילואימניק הזה - המג"ד הזה-דפקו את הטנק שלי כי אני הייתי מימין לשני הטנקים שלהם. שני חש"ים נכנסו לי בטנק למטה, הרגו את הנהג. 3 אנשי הצוות אני, תותחן וטען נפצענו מכוויות וקפצנו החוצה. בשלב הזה, התחלתי לרוץ בכוון ההפוך אחר כך התהפכתי חזרה, התחלתי לרוץ, עליתי על טנק שלהם, והתברר לי שזה טנק סמ"פ, כשעליתי על הטנק הזה - נתברר לי שהמג"ד נפצע והמ"פ נפצע. בהתחלה הייתי המום, עמדתי אצלו... ואחרי כמה שניות, התעוררתי קצת מההלם הראשוני הזה, של הפגיעה, התחלתי לשמוע אותו מנסה לעשות סדר, הוא היה יותר מבולבל מהמג"ד ומהמ"פ שלו שנפצעו, הוא לא ידע בכלל איפה הצפון. אמרתי לו שיעבור לטנק אחר, שירד מהטנק, ויתן לי את הטנק הזה. עליתי על הטנק הזה, בשלב זה המילואימניקים ביוזמתם - המ"מים, המט"קים רצו קדימה לטנקים הפגועים שלהם, אספו משט פצועים והזרו אחורה. נשארתי איתי בשלב ראשון, שני טנקים, חוץ מהטנק שלי. בשלב שני גם הם נעלמו לי, לא יודע לאן. ושוב פעם נשארתי לבד. עוד פעם דווחתי למח"ט מה קורה. הוא הפסיק לשמוע אותי בקשר, הוא חשב שקרה לי משהו, אמרתי לו שאני בסדר.

צ.

באיזו שעה בערך זה היה ?

נ.

11.

צ.

איך אתה יודע ש - 11 ? הסתכלת על השעון ?

נ.

לא.

צ.

אלא ?

נ.

בערך. רק בערך.

צ.

100

צ. והמח"ט אומר לי שעוד כוח נכנס אלי ושאני אמשיך להחזיק מעמד. אז המשכתי להחזיק מעמד על הציר הזה. היו לי עוד כמה התקלויות עם סנקים שלהם וכשפחות או יותר, מה שאני מתאר לעצמי היה, הם נכנסו מציר כביש וכנראה קבעו לעצמם שהצומת יהיה נקודה שיגיעו אליה בלילה. נקודת היערכות, התארגנות לקראת הבוקר לפרוץ קדימה. חלק מהסנקים - כנראה סטו פה מהציר והגיעו לאזור צפונית לצומת כביש - מחזה, כ- 2 ק"מ ושם אני עמדתי, וראיתי אותם ממש נוסעים בשיירות ופונים הנה, דרומה, לכוון הצומת, אבל חלק מהסנקים התברברו או משהו כזה, התחילו לרוץ על הכביש הזה ועם הסנקים האלה נתקלתי. והטווחים שאני מדבר עליהם זה עד 10 מטר לא יותר. ועמדתי עם התוחחן עם העין על הכוונת על הפריטלסקופ ופגז בקנה ותוחח מכוון לכביש, איך שהופיעו על הכביש - היינו דופקים אותו ובורחים אחורה קצת. היה שקט - התקדמנו קדימה לאותו מקום וככה שיחקנו במשך כמה שעות טובות, עד שהגיע הכוח, זה היה לקראת בוקר כשהגיעה פלוגה נוספת.

נ. כמה סנקים שלהם נפגעו בתרגיל הזה ?

צ. אני מעריך בסביבות 10, 15.

נ. מי היו אנשי הצוות שלך בטנק הזה של הסמ"פ ?

צ. אנשי מילואים מ- 179, אני יודע שהטען קשר הוא חבר קיבוץ יגור - איך קוראים לו אני לא יודע. שאר אנשי הצוות - אני לא יודע איך קוראים להם.

נ. האם ראית אותם אחרי זה ?

צ. ראיתי אותם בבוקר.

נ. ואחרי זה - עזבת אותם ?

צ. אחרי זה עזבתי, פיננו אותי לבית חוליט.

נ. הצוות הראשון שלך ?

צ. היו שם אנשי צוות סדירים, מגדוד 53, אבל מי הם, שמות, מאיפה הם אני לא יודע כלום.

נ. ככה נלחמת עם 2 צוותים, בלי לדעת אפילו את השמות שלהם - או שאתה לא זוכר ?

צ. את השמות - תוך כדי לחימה - שאלתי אותם איך קוראים לך ? איך קוראים לך ? וקדימה. לא היה לי זמן לקפוץ אליהם הביתה. ולהכיר אותם. המציאות הכתיבה את זה.

101

צ. לקראת הבוקר אמרתי למח"ט שלפי הערכתי לפי מה שאני רואה בשטח מתרכז כוח גדול של הסורים על ציר מחזה - כביש וינסה בבוקר לפרוץ קדימה לכוח נפח. על ציר הנפט. והוא קיבל את ההערכה שלי. והכניס עוד פלוגת מילואים אלי, והיתה הכוח הטרי היחידי שהיה לי ביד, לציר הזה. ואמר לי בשלב הזה לפי מה ששמעתי בקשר היולפקודות היו מ-40. כל הזמן הוא דיבר עם אלוף הפיקוד, עם קצין האג"מ שלו, בשלב הזה, זה היה 2,3 התחלתי לשמוע בקשר את 40, מפקד האוגדה, רפול והמח"ט קיבל פקודה לא להעסיק יותר אץ הכוח בתנועות מיותרות, שכל אחד ישאר בעמדות שלו ינסה לארגן מסביבו מה שאפשר - לנוח לקראת הבוקר.

נ. זו היתה הוראה של רפול ?

צ. כן. כשהמח"ט דיבר אתו על זה, שהוא מקווה שבבוקר יגיעו מטוסים - אמר - אסור לנו לסמוך על שוט גורמים מבחוץ. הם יהיו עסוקים בדברים אחרים, כל מה שנעשה זה מה שנעשה לבד.

נ. זה מה שאמר רפול ?

צ. כן. את זה אני שמעתי ברשת, לקראת הבוקר פרשתי את הפלוגה שהגיעה ואז בקשתי מהמח"ט, בשלב הזה, שתארחי לו מה קורב, שאני חושב שיהיה לי קשה להתגבר פה על כל הכוחות והדברים שמתרכזים פה סביבי ואני רוצה שמפקד יותר בכיר יבוא לקבל את הפיקוד, ואז הוא הבטיח לי שהוא שולח את הסמח"ט, ואז באמת, בבוקר אני פרשתי את הפלוגה שהגיעה גם כן פלוגה מ-179, בפיקוד מ"פ.

נ. מאיזה גדוד ?

צ. אני לא יודע. אני חושב שאותו גדוד של עוזי שמר. ופרשתי אותם על קו גבעות שהיה שם בשטח, בעמדות וחיכיתי. שיעלה הבוקר, לא התרחש שום דבר. הסמח"ט הגיע עם עוד 6 טנקים והתחלנו לנוע קדימה. הסמח"ט נתן פקודה לנוע קדימה והתחיל לרוץ קדימה. תארתי לי פחות או יותר, איפה אנחנו עומדים, ואיפה הסורים, לפימה שהבנתי שהם נמצאים והתחלנו לנוע קדימה, עברנו מגמה אחת קדימה, רכס אחד קדימה, התחילו מהרכס ממולנו לעלות טנקים - והתחיל קרב. טנקים שנמשך עד הצהריים תוך כדי הקרב אנחנו מצליחים לשפר עמדות קדימה ולהשמיד הרבה הרבה טנקים של הסורים.

נ. מה זה "הרבה הרבה" ?

צ. מעל 30, לפחות.

נ. וכמה טנקים אתם הייתם ?

10/10

אנחנו הינו, באותו זמן - 16 סנקיט, אני נוקב במספר המינימלי של סוריס שאני יכול להגיד, כדי לא להגזים. המח"ט הצטרף אלינו בסביבות 8 בבוקר, עט הסנק שלו, שהוא ביצע לפני זה - איגוף גדול, אז הוא הצטרף אלינו ב- 8 בבוקר, התחילו להגיע שיירות עט אספקה, עשינו תדלוק ומילוי מחדש בתחמשת. לא כל הסנקים הספיקו לעשות, אבל הסנקים שמצבם היה קריטי - הספיקו למלא מחדש, כולל הסנק שלי והמשיך להתנהל הקרב הזה, שהצלחנו לשפר קילומטר וחצי קדימה, והיתה הרגשה שאנחנו הולכים לשבור את הכוח הזה שעומד מולנו. ואז הגיעה פקודה - אני אז עזבתי את הרשת החטיבתית כי הסמח"ט פיקד על הכוח ועברתי לרשת הפלוגתית שהגיעה, והסמח"ט נתן לנו פקודות ברשת הפלוגתית, כסנק בודד ברשת שלו.

צ.

לא פיקדת על שום דבר ?

נ.

לא פיקדתי על שום דבר. ברור שהוא שאל אותי והייתי נותן לו תשובות כי ההתמצאות שלי מהלילה פחות או יותר, איפה הגיעו סנקים, לאן וכו'. אבל בסיכומו של דבר הוא פיקד על הקרב ואני לא עשיתי שום דבר מבחינת פיקוד. ואז ב- 2 בצהריים פלוס מינוס, לא בדקתי את הזמן. הסמח"ט התחיל לצעוק בקשר: אני ו- 3 נשארים כאן, כולט להסתובב אחורה ולנסוע לכוון נפח. הוא אמר, המכלאות שבאנו מהם מהבוקר, בכוון נפח יש שט סנקים סוריס. אני לא אומר לך בדיוק במילים שלו, פחות או יותר, די, כאילו שזה נפל עליו כרעט, ואז הסתובבו קדימה, אני, אישית, עט הסנק שלי, לא פיקדתי על שום דבר, כוח, הסתובבתי ועשיתי את מה שאמרו לי, נסעתי עד הכביש, ירדתי מהכביש ימינה - וראיתי שהמח"ט דוהר קדימה, הצטרפתי פחות או יותר לידו, במקביל לו, ואז נוצר מצב, פחות או יותר, כזה: שהמח"ט ואני מצד ימין של הכביש, נוסעים לכוון נפח, ציר הנפט, וסנק של מ"מ מלואים שאת שמו איני יודע, נסע מצד שמאל, עשה איגוף שמאלי גדול לכוון נפח ושאר הסנקים מזדנביט מאחור. במשך היום, נכנסו לשם עוד כל מיני סנקים שהסתובבו שט בלי מפקד ולא ידעו מה לעשות, וסה"כ, הסתובבו על הציר בשעה הזאת, שהתחילו לרוץ לכוון נפח חזרה, איזה 20 סנקים לפחות שחלק מהם היה שוט מטאור קל אולי זה יכול לרמוז על המוצא שלי.

צ.

איזה יחידה זו ?

נ.

אני חושב 619. היחידה היחידה שלחמה בצפון, ונוצר מצב ש- 3 הסנקים האלה רצים קדימה ויורים ושאר הסנקים נוסעים לאט לאט מאחורה, או מתוך פחד, או מתוך ידיעה, או מתוך אני לא יודע מה, לא נכנסו לקרב. רצנו קדימה, פתאום שמעתי בקשר - מודיעים שהסמח"ט נהרג מאחור, איך הוא נהרג - אני לא יודע. אני המשכתי לרוץ קדימה, בשלב מסויים

צ.

ציון א' 1

צ. איבדתי את הטנק של המח"ט, הייתי עסוק בירי, לא ראיתי מה קורה והוא נאבד. המשכתי לנוע קדימה, הייתי קרוב מאד לנפח איזה קילומטר וחצי החלטתי - תחתוך לכביש, חתכתי לכביש נסעתי קצת על הכביש וראיתי את הטנק של המח"ט הפוך. ניסיתי לקרוא ל - 40, חזרתי לרשח החטיבתית, ניסיתי לקרוא ל- 40 הוא לא ענה לי. המשכתי לנוע כל הזמן לכוון נפח עד שנכנסתי לחוכה, החלטתי לקרוא לאלוף הפיקוד, לא זוכר מה מספרו, ענה לי קצין האג"מ שלי 82, אמרתי לו - אין כוח שיחסו - אה ציר הנפט.

101

צ. ואני חושב שהמח"ט שלי נהרג. לא אמרתי/לו את זה במילים האלה, ראיתי את הטנק של המח"ט הפוך, ושאני נמצא בנפח. בשלב זה שהייתי בתוך נפח אלה שעוד נשארו שם - פינו את השטח.

ח. מי זה שנשאר ופינה ?

צ. יועץ אויר של רפול.

ח. כשאתה הגעת - רפול כבר נסע ?

צ. רפול לא היה שם. היה שם קצין שליחות של חטיבה 188, כל מיני אנשי שמחוך הבלבול נשארו שמה... אספו מפות, מה שנשאר, העלו את זה על שני זחל"מים, אז ברח לי הנהג מהטנק שלי. הביאו לי נהג אחר.

ח. מה זאת אומרת "ברח" ?

צ. ברח. קיבל הסטריה. התחלתי לשמוע אותו נושף בקשר. שאלתי אותו : מה יש לך ? הוא לא ענה לי, ניסינו לפתוח את תא הנהג, לא הצלחנו מבחוץ, הוצאנו אותו מבפנים. הוא היה עם דמעות בעיניים, בקושי נשט, יצא מהטנק, התחיל לרוץ לעבר אחד הזחל"מים וברח.

ח. איש מילואים ?

צ. כן.

ח. בשלב הזה היו הסורים כבר על יד נפח ?

צ. הם כבר לא היו. השמידו אותם.

ח. מי השמיד אותם ?

צ. אני לא יודע.

ח. אתה הגעת ראית את קצין השליחות ואת יועץ האויר בפינוי ובאותו זמן הסורים לא היו ? זאת אומרת - כל החבר'ה נשארו שם כשהסורים כבר התקרבו לנפח ?

צ. כן הם היו בבונקר כשהסורים עמדו על הגדרות, עם סנקים ונגמ"שים. כשאני הגעתי דיווחתי לסמח"ט 820 שהיה במחנה נפח - שאני בפנים - אז הם התחילו לצאת מהבונקרים. שמעתי שהוא לא עזב את המחנה בטבלילה כשמחנה נפח היה קו גבול בינינו לבין הכוחות הסוריים, למחרת תוך כדי זה, קצין אג"מ של פיקוד צפון - אורי שמחוני - אמר לי : סע, תמצא את המח"ט שלך. תן לי מכשיר קשר ותחזרו לרשת. מ"מ המי... היה הזה, שעשה איגוף משמאל, נכנס גם כן לנפח, לפני כמה דקות הוא הספיק עוד

- צ. להשמיד כמה מהטנקים שהשמידו בנפח. היו שם טנקים על יד נפח שאני נכנסתי לנפח, לא היו בתוך נפח עצמה אלא על הכביש על יד הגדר.
- נ. באיזה מרחק מהמחנה ?
- צ. ממש על יד השערים של המחנה. ואני יודע שחט" 670 התפעלה שהיא הצילה את נפח אז אני מביין שזה היו טנקים שלהם. אנחנו התקדמנו מכוון ציר הנפט והשמדנו טנקים שזיהינו באזור הזה. דרום מזרחית לצומת ציר הנפט - הכביש הראשי, זיהינו פה נגמ"שים, טנקים, טנקי גישור ומשאיות שהיו פה בשטח. בציר יבשה מחזה.
- נ. אתה והמח"ט שלך ?
- צ. כן. אני והמח"ט שלי, ועוד הטנקים שהיו מאחור, גם כן ירו לכוון הזה. התקדמו אמנם מאחורינו קצת, אבל הם ירו לכוון הזה, גם כן.
- נ. כלומר - היחה פה פעולה כפולה. כוח שלכם ושל המח"ט מכאן, וכוח של 679 מלמעלה. גם ממזרח גם מסבוב גשר בנות יעקב...
- צ. צריך לבדוק את זה עם 679. אני לא יודע בדיוק איך הם הגיעו לשם. אני יודע שאני הגעתי - ראיתי הרבה טנקים מושמדים... בצד הזה אנחנו השמדנו טנקים בפירוש... פה זה שטח מת לגמרי - לגבינו, והיו שם הרבה טנקים מושמדים - שלא אנחנו השמדנו.
- נ. אלא - 679 ?
- צ. כנראה 679. ואז נכנסתי פנימה. סמח"ט 820 היה בקשר אתי, ברגע שעברתי לרשת החטיבתית אמרתי לו שאני בפנים והוא יכול לצאת החוצה, אז הם יצאו החוצה, פינו את עצמם והסתלקו.
- ח. כולם ?
- צ. אני חושב שהסמח"ט נשאר במחנה שלו עם דמעות בעיניים וראה את הפגיעות בבתיים. לא שמתי לב אם הוא פינה את עצמו עם זחל"מיט, אני חושב שלא.
- ח. האם היה בשלב הזה, מישהו במחנה נפח שפיקד וניהל את העניין ?
- צ. אף אחד לא פיקד ולא ניהל.
- ח. האם לדברייך גם 679 - עמדה שם ?
- צ. 679 - אני לא יודע. ראיתי 3 טנקים שאני חושב שזה שלהם, והם בטח קיבלו פקודות ממישהו, אבל לא הייתי ברשת שלהם, ולא שמעתי שום דבר.

1 on page

צ. כוחות שהיו בשטח ושהיו ברשת החטיבתית, התחילו לפנות אלי בשאלה :
 "מה לעשות ? ". לא ידעתי בבירור מי הכוחות האלו, כי לא הייתי
 לפני זה ולא פיקדתי עליהם, לא ידעתי איפה הם נמצאים ומה להגיד להם,
 ואז הפניתי את כולם לקצין הקשר ולקמ"ן של החטיבה שלנו, איתם היה
 לי קשר.

ח. אתה ראית אותם או שידעת איפה הם נמצאים ?

צ. הם אמרו לי שהם נמצאים במחנה עלאקה..

ח. הפנית אותם לשם ?

צ. כן. ניסיתי לצאת החוצה על ציר מחזה. לפי פקודה של קצין אג"מ שלחתי
 את מ"מ המילואים, שניכנס יחד איתי, או קצת לפני לנפח - לבדוק. הוא
 הגיע לסנק של המח"ט ודיווח לי שהוא לא רואה שום דבר, מהסנק הזה
 הוציאו אחרי יומיים את גויות המח"ט וקצין האג"מ של החטיבה. אבל הוא
 אמר לי שהוא לא רואה שום דבר. דיווחתי על כך לקצין האג"מ של פיק'
 צפון והוא הורה לי לצאת החוצה ולנסות לארגן שם את הכל. יצאתי החוצה
 לכוון ציר הנפט יש שם בוסטר, של קו הנפט, על יד נפח. עמדתי על ידו
 וניסיתי לעצור את הטנקים שנעו על ציר מחזה. אך כולם נפנפו לשום ואמרו
 שהם נוסעים לשם (כוון עלאקה). אני לא יודע מי נתן להם פקודות לכך.
 אני לא יודע מה נגמר איתם. התחלתי לפנות לצורריך ולחנן בקשר. הם
 אמרו לי שהם מנסים לארגן משהו באזור עלאקה ושאבוא לשם, לקחתי את
 הסנק, הסתובבתי, עלה שם על הסנק שלי מ"מ מגולני, שהיה פרוש שם
 בשטח, כנראה קיבל פקודה לחסום את הציר. היו לי שם 2 זחל"מים וכמה
 מקלעים. עם דמעות בעיניים ביקש ממני שאשאר, ושהוא לא יכול, אמרתי
 לו שהודיעו לי בקשר שמארגנים משהו בסביבות עלאקה. כשירדתי לעלאקה
 הייתי תשוש מאד הן פיסיית והן רוחנית, אמרתי לצורריך ש"אני לא יכול י
 יותר" ואז פיננו אותילתאג"ד, ומהתאג"ד לבי"ח בצפת, שכבתי שם 5 ימים,
 הייתי בבית הבראה בחיפה יום אחד, בבית הבראה באשקלון - יומיים,
 והגעתי חזרה לרמה. תפסתי את דני ורדי יושב עם קצין אפסנאות של אוג'
 36 ועם עודד ארז שהיה מג"ד 53. ותכננו איך להקים את החטיבה מחדש,
 בדור שבינתיים התרחשו דברים, היתה הפריצה פנימה וכל הדברים האלה,
 עודד ארז אמר לי - בוא תהיה איתי, ישבתי 3 ימים אצלו במחנה. לא הגיעו
 טנקים. ירדתי לפילון, הייתי שם יומיים, עליתי חזרה ואז תפסתי את דני
 ורדי שאמר לי : "בוא אתה תהיה קצין אג"מ", התחלנו לארגן מסגרת
 חטיבתית עם 2 גדודים מוקטנים כאלה, כל גדוד 20 טנקים, כשגמרנו לארגן
 את זה נכנסנו לקו, החלפנו את חט" 7 בצומת מעצ שהיינו פרושים על
 גדוד אחד, ועל תל סרג'ה, גדוד אחד על תל מרע"י, מפקדת החטיבה
 במע"צ, ישבנו שם איזה שבועיים וחצי. בחצי הראשון של השבוע נפצעו
 דני ורדי ועודד ארז. ואז הגיע עמוס כץ שקיבל פיקוד על החטיבה. ירדנו

1 on page

- צ. חזרה לעלאקה - להתארגנות. שם החליפו אותי בתור קצין אנ"מ ושלחו אותי להיות סמג"ד 74, בתור סמג"ד 74. הגדוד ביצע אחרי הפסקת האש 2 תקריות באזור תל פארס.
- נ. היה ברק, אז ?
- צ. ברק היה המג"ד ואני הסמג"ד שלו. ולפני חדשיים החליפו אורו בתור סמג"ד והשתחררתי מהצבא. זה הסיפור שלי.
- נ. אתה נפצעת בלילה הראשון ?
- צ. כן. ספגתי כויות וקצת רסיסים בפנים ובידיים.
- נ. אתה שמעת את רשת הקשר באותו לילה, איך התרשמת מהדווחים של הגדודים והכוחות האחרים שידווחו ברשת ?
- צ. מהגדוד של ברק התרשמתי שהוא הולך לגמור את הקריירה שלו. הוא כל הזמן דיווח שכלים התקלקלו לו, שאין לו תחמשת, שכלים נפגעו ושאין לו עם מה להמשיך. זה גדוד 82. מעודד ארז - גדוד 53 הבנתי שהוא מכותר ושהם מנסים לארגן שם את הכוחות שנשארו בקו.
- נ. היו עוד כוחות ברשת ?
- צ. לא.
- נ. מה שמעת מדיבורים ברשת מח"ט וכדומה - חוץ מההוראות שניתנו לך. מה הייתה ההתרשמות שלך לגבי הצלחת הסורים למוטט את החטיבה ?
- צ. הסורים מוטטו לפי הבנתי את כל המערך שלנו בקו - ופרצו פנימה באופן די חופשי על הצירים.
- נ. החל מהשעה שהגעת לרמה ?
- צ. לא. החל מהשעה שהייתי בענינים מ-9, 9.30.
- נ. האם להערכתך השתמשו הסורים באינפרא אדום ? ההיו לך הוכחות לכך ? האם היה זה יעיל ?
- צ. לא היה יעיל, כי עובדה שלא פגעו בי. כח הזמן עפו מעלי פצצות תאורה, ירו סביבי וכל הזמן הייתי תחת אש.

שאלה של תותחנות גרועה, או של אי - זיהוי ? .נ

תותחנות... אני לא יודע איך להגדיר. .צ

אני שואל אותך כמי שהיה לילה שלם בקומב והצליח לפגוע בהרבה סנקים סוריים בלי להיפגע. בכלל לא השתמשת בתאורה ? .נ

לא השתמשתי בשום תאורה. .צ

אני מביין שפגעת מטווחים של לא למעלה מ- 20 מטר ? .נ

יכול להיות שיותר. אלה שהיו עם עיני חתול - זיהיתי אותם, היו מרוחקים יותר 100 - 150 מטר. .צ

אבל זה מה שנקרא טווחי מגע לחלוטין ? .נ

נכון. .צ

הם לעומת זאת, היו יכולים לראות אותך עם האינפרא אדום לפחות בטווח 200 מטר. .נ

אני מעריך מה קורה פה : סורים נכנסים עוברים את הגבול, נוסעים בשדרות, כוח גדול, אני עמדתי סנק בודד ולכל היותר 3 - 2 סנקים בשטח, הם לא ציפו שאני אהיה שם, והשמדתי אחדים מתוך הכוח זה, אני הבתי לפי מה שהסבירו לי, שפה באזור הזה, נכנסה בלילה הזה חטיבה אחת, סנקים נסעו בשדרות גדודיות פלוגתיות, אני עמדתי מהצד ומה שראיתי - דפקתי. הם לא כל כך ידעו, הם היו מבולבלים, אני חושב, אבל אני יודע שהם חיפשו אותי וירו לכוון שלי, אני חושב שהם השתמשו באינפרא אדום. לא בדקתי את זה עם שפנפן, שכן לא היה לי זמן לשום שפנפן על העיניים, וכל הזמן הייתי עם העיניים על הכביש, והשגחתי שלא יעברו אותי סנקים סוריים. .צ

אף אחד לא עבר אותך ? .נ

לא. .צ

כלומר - אתה השהיית שם למעשה את החוד של החטיבה ? .נ

לא. כוון התנועה של החטיבה שלהם היה ציר כביש ואני עמדתי פה... לא עמדתי מול החטיבה עמדתי מול סנקים/שניסו לנסוע הנה. איני יודע מה הסיבה שהם ניסו לנסוע הנה, זו לא הייתה שדרה פלוגתית שנעה קדימה, אלא סנקים בודדים שנעו קדימה. .צ

אתה חושב שפגעת בחוקים ? .נ

101